

Əziz oxucular!

Ölkənin qabaqcıl teatrlarından biri olan Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı 95-ci mövsümünü yaşayır. Bu sayımızdan başlayaraq, teatrın keçdiyi tarixi yaradıcılıq yoluna həsr olunmuş silsilə materiallar dərc etməyə başlayırıq.

BİRİNCİ MƏQALƏ

"Əgər mən nəyəyə inanırsam, o, yalnız mədəniyyətdir. Dərindən fikirləşsək, mədəniyyət heç də hər şeylə maraqlanmağa deyil, kamilliyə, məhəbbətə əsaslanır. Mədəniyyət kamilliyin dərk edilməsidir. Mədəniyyət adamları bərabərliyin həqiqi elçiləridir."

Metyu Arnold (ingilis tənqidçisi)

Teatr mədəniyyətin ayrılmaz tərkib hissəsi, çox sevilən bir sahəsidir. O, elə bir sirli məkandır ki, bir dəfə ünsiyyətə girdinsə, özündən asılı olmadan ülfət bağlayırsan və ömrünün sonuna qədər sehrindən qurtara bilmirsən. Bu, sönməz bir sənət eşqi dünya teatr məkanına fədakarları toplayıb. Yaşının üstünə yaş gəldikcə daha şövqlə gəncleşir və qəlblərdə silinməz izlər buraxır. Elə bizim teatrımız - Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı kimi!

Çox ciddi yaradıcılıq yolu keçmiş, Azərbaycan səhnəsinə qüdrətli sənətkarlar bağışlamış Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı 95-ci mövsümündə də peşəkar teatrımızın mühüm sənət sahəsi kimi öz yaradıcılıq işini uğurla davam etdirir.

TARİXƏ QISA SƏYAHƏT

GTT özfəaliyyət uşaq dram dərnək-

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı - 95

lərinin əsasında yaranmışdır. Xəzər dənizçiliyi klubunun nəzdindəki 40 sayılı pioner dəstəsi dərnəyinin fəaliyyətini genişləndirmək məqsədilə şəhər komsomol komitəsi yanında uşaqlardan ibarət dram dərnəyi təşkil edilmiş, yeniyetmə Ağadadaş Qurbanov dərnəyə rejissor təyin olunmuşdur. Ona tapşırılan bu ciddi vəzifəyə böyük məsuliyyətlə yanaşır və təklif olunan Lətif Kərimlinin "Fırtına" tamaşası üzərində çalışır.

1927-ci il mart ayının 15-də Bakıda Lətif Kərimlinin "Fırtına" tamaşası 16 yaşlı Ağadadaş Qurbanovun quruluşunda göstərilir.

Bu tamaşanı bəyənən şəhər komsomol komitəsinin razılığı ilə 1927-ci il mayın 31-də Əli Bayramov adına qadınlar klubunda keçirilən Azərbaycan LKGİ-nin VIII qurultayı nümayəndələri

qarşısında oynanılır. Nümayəndələr Bakıda Uşaq Teatrı yaratmaq haqqında Azərbaycan Xalq Maarif Komissarlığı qarşısında məsələ qaldırır.

Azərbaycan Xalq Maarif Komissarlığının 1928-ci il 20 sentyabr tarixli qərarı ilə (1928-ci il noyabr ayının 6-da N. Smirnov və S. Şerbakovun "Beş nəfər" adlı tamaşası ilə rus bölməsi, 1930-cu il yanvar ayının 30-da isə N. İvanterin "Qırmızı qalstuk öleyhinə" tamaşası ilə Azərbaycan bölməsi) Bakı Uşaq Teatrı rəsmi olaraq, fəaliyyətə başlamışdır.

1936-cı il iyul ayının 18-dən etibarən Bakı Uşaq Teatrı Azərbaycan Xalq Maarif Komissarlığının ömrinə əsasən "Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı" adlandırıldı və ona Maksim Qorkinin adı verildi.

1936-cı ildə Moskvada rejissorluq fakültəsində təhsilini başa vuran Məhərrəm Həşimov teatrın baş rejissoru təyin olundu. Məhərrəm Həşimov teatrın hər iki bölməsində V.Lyubimovanın "Seryoja Streltsov" əsərini tamaşaya hazırladı.

1937-ci ildə görkəmli uşaq yazıçısı Abdulla Şaiq teatrın ədəbi hissə müdiri təyin olundu. Teatrda milli-mənəvi dəyərləri özündə əks etdirən uşaq dramaturgiyasına böyük ehtiyac var idi. İlk milli uşaq dramaturgiyası əsasında yaranan Abdulla Şaiqin "Xasay", "Eloğlu", "Fitnə", Mirmehdi Seyidzadənin "Qızılquş", "Nərgiz", Əyyub Abbasovun "Azad", "Məlikməmməd" tamaşaları teatrın yaradıcılıq nailiyyəti idi.

1940-cı ilin noyabr ayında teatr Moskvada keçirilən Sovet Uşaq Teatrlarının I Ümumittifaq baxışında iştirak edərək, Rusiya teatr ictimaiyyəti və digər iştirakçı ölkə nümayəndələri tərəfindən böyük hərarətlə qarşılandı. Kollektiv bu nüfuzlu tədbirdə Sabit Rəhman və Adil İskəndərovun "Partizan Məmməd", Əliməmməd Atayev və Əhməd Əhmədovun "Seyran" pyesləri əsasında hazırlanmış tamaşalarını təqdim etdi.

II dünya müharibəsindən sonrakı illərdə Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının repertuarında ən yaxşı tamaşalardan sayılan "Fitnə", "Qaraca qız", "Skapenin kələyi", "Polad necə bərkidi", "Hacı Qənbər", "Sevinc" öz professionallığı ilə seçilirdi.

Teatr 1952-ci ili yeni binada qarşıladı. Teatrın 50-ci illərdəki fəaliyyəti xüsusilə, Yusif Əzimzadənin "Anacan", "Aprel səhəri", Rauf İsmayılo-

vun "İki həyat", Məmmədhüseyn Təhməsinin "Çiçəkli dağ", Ə.Abbasovun "Aqil və Sərvinaz", rus bölməsində isə "Pavlik Morozov", "Sombre-ro", "Valya Kotik", "Polad üzük" ki-

mi tamaşaların səhnə taleyi uğurlu olmuşdur.

1954-cü il fevralın 28-də Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının 25 illik yubileyi tənənəli şəkildə qeyd olundu. Yubiley günlərində Azərbaycanda Uşaq və Gənclər Teatrının yaranması və inkişafındakı xidmətlərinə görə Ağadadaş Qurbanov, Məhərrəm Həşimov, Əliağa Ağayev respublikanın xalq artisti, rejissor Zəfər Nəmetov, rəssam Nikolay Ovçinikov Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi, rejissor Kamil Həsənov, artistlərdən Məmmədəğa Dadaşov, Yusif

Dadaşov, Süleyman Ələsgərov, Cəvahir İskəndərova, Aleksey Lejnyov, respublikanın Əməkdar artisti fəxri adı ilə təltif olundular. Yubileydən sonra teatr 26-cı mövsümünü 1954-cü il sentyabrın 10-da Cəfər Cabbarlının "Yaşar" pyesinin tamaşası ilə açdı.

1955-ci ilin oktyabrında teatr ilk dəfə olaraq, Uilyam Şekspirin yaradıcılığına müraciət etmiş, böyük dramaturqun "İki

veronali" pyesini tamaşaya hazırlamışdır.

Hər bir teatra yeni aktyor nəslinin gəlişi yaradıcılıq prosesinin, teatrda yeni ab-havanın yaranmasına təkan verir. Məhz 50-ci illərdə yeni aktyor nəslinin nümayəndələri Firəngiz Şərifovanın, Osman Hacıbəyovun, Rəhilə Məlikovanın, İrina Vasilyevanın, Georqi Sıqankovun, Tamara Razumovskayanın və başqalarının teatra gəlişi ilə kollektivdə bir canlanma yarandı.

(Ardı var)

Rafiq RƏHİMLİ,
Əməkdar mədəniyyət işçisi